

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ Ε.Ε.Ε.

Αλίκη ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ – ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ	Πρόεδρος
Στέργιος ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ	Αντιπρόεδρος
Πέτρος ΚΑΚΚΑΛΗΣ	Γενικός Γραμματέας
Παρασκευή ΤΣΙΛΙΜΙΓΚΑΚΗ	Ταμίας
Τηλέμαχος ΣΕΡΑΣΗΣ	Ειδικός Γραμματέας
Καλλιόπη ΣΠΙΝΕΛΛΗ	Μέλος
Φωτεινή ΤΣΑΛΙΚΟΓΛΟΥ	Μέλος
Δημήτρης ΤΣΑΟΥΣΗΣ	Μέλος
Ιάκωβος ΦΑΡΣΕΔΑΚΗΣ	Μέλος

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ιάκωβος ΦΑΡΣΕΔΑΚΗΣ	Διευθυντής Έκδοσης
Αντώνης ΜΑΓΓΑΝΑΣ	Αναπλ. Δ/ντής Έκδοσης
Τηλέμαχος ΣΕΡΑΣΗΣ	Επιμελητής Έκδοσης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στέργιος ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ, Νομικό Τμήμα Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Δημήτρης ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας,
Παρίσι / Νομική Σχολή Πανεπιστημίου Βρυξελλών
Αφροδίτη ΚΟΥΚΟΥΤΣΑΚΗ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Παντείου Α.Σ.Π.Ε.
Νέστωρ ΚΟΥΡΑΚΗΣ, Νομικό Τμήμα Πανεπιστημίου Αθηνών
Αλίκη ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Παντείου Α.Σ.Π.Ε.
Γιάννης ΠΑΝΟΥΣΗΣ, Νομικό Τμήμα Πανεπιστημίου Θράκης
Καλλιόπη ΣΠΙΝΕΛΛΗ, Νομικό Τμήμα Πανεπιστημίου Αθηνών
Ευγένιος ΤΡΙΒΙΖΑΣ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Ρέντιγκ
Φωτεινή ΤΣΑΛΙΚΟΓΛΟΥ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Παντείου Α.Σ.Π.Ε.
Αγλαΐα ΤΣΗΤΣΟΥΡΑ, Συμβούλιο της Ευρώπης, Στρασβούργο / Νομική
Σχολή Πανεπιστημίου Βρυξελλών
Ανθοζωή ΧΑΪΔΟΥ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Παντείου Α.Σ.Π.Ε.

Εκδίδεται δύο φορές το χρόνο (Ιούνιο – Δεκέμβριο).

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο: Ιάκωβος Ι. Φαρσεδάκης
Σπουδαστήριο Εγκληματολογίας, Π.Α.Σ.Π.Ε.
Συγγρού 136, 17671 Καλλιθέα, Αθήνα τηλ. 922122 - 9225055

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ιάκωβος Φαρσεδάκης
Editorial

Denis Szabo
Τάσεις και δυσχέρειες της σύγχρονης Εγκληματολογίας 10

Maurice Cusson
Η ποινική εξέλιξη 31

Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου
Η θανατική ποινή από εγκληματολογική σκοπιά 43

Νέστωρ Κουράκης
Η κατάργηση της θανατικής ποινής: Παλαιότερες εξελίξεις
και σύγχρονες προοπτικές 58

Βιβλιοπαρουσιάσεις

Αντώνης Μαγγανάς
Βασίλη Παππά, «Το Ποινικό Πρόβλημα» 69

Ανθοζωή Χάιδου
Hans-Joachim Schneider, "Kriminologie" 72

Χριστίνα Ζαραφωνίτου
Jean Favard, "Des Prisons" 75

Εγκληματολογικά Χρονικά 81

Το 10^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Εγκληματολογίας 83

Η 18η Διάσκεψη Εγκληματολογικών Ερευνών του Συμβουλίου
της Ευρώπης 92

Ελληνική και Διεθνής Επιστημονική Κίνηση 96

Νέες εκδόσεις 100

Ξενόγλωσσο Τμήμα 113

HELLENIC REVIEW OF CRIMINOLOGY

A PUBLICATION OF THE HELLENIC SOCIETY OF CRIMINOLOGY

ADMINISTRATIVE COUNCIL OF THE HELLENIC SOCIETY OF CRIMINOLOGY

Alice YOTOPOULOS–MARANGOPOULOS	President
Stergios ALEXIADIS	Vice–President
Peter KAKKALIS	Secretary General
Paraskevi TSILIMIGAKI	Treasurer
Telemachus SERASSIS	Secretary
James FARSEDAKIS	Member
Kalliopi SPINELLI	Member
Fotini TSALIKOGLOU	Member
Dimitris TSAOUSSIS	Member

EDITORIAL COMMITTEE

James FARSEDAKIS	Editor
Anthony MANGANAS	Associate Editor
Telemachus SERASSIS	Managing Editor

SCIENTIFIC COMMITTEE

Stergios ALEXIADIS, Department of Law, University of Thessaloniki
Anthozoe CHAIDOU, Department of Sociology, Panteios School
Dimitris KALOGEROPOULOS, National Center of Scientific Research, Paris /
Law School, University of Brussels
Aphrodite KOUKOUTSAKI, Department of Sociology, Panteios School
Nestor KOURAKIS, Department of Law, University of Athens
Alice MARANGOPOULOS, Department of Sociology, Panteios School.
John PANOUSSIS, Department of Law, University of Thrace
Calliopi SPINELLI, Department of Law, University of Athens
Eugene TRIVIZAS, Department of Sociology, University of Reading
Fotini TSALIKOGLOU, Department of Sociology, Panteios School.
Aglaia TSITSOURA, Council of Europe, Strasbourg / Law School, University of
Brussels

Published bi-annually (in June and December)

Faculty of Criminology, Department of Sociology,
Panteios School of Political Sciences,
136 Syngrou Avenue, GR-17671 Athens.

HELLENIC REVIEW OF CRIMINOLOGY

A PUBLICATION OF THE HELLENIC SOCIETY OF CRIMINOLOGY

CONTENTS

James Farsedakis <i>Editorial</i>	
Denis Szabo Trends and impediments of Contemporary Criminology	10
Maurice Cusson On Penal Evolution	31
Alice Yotopoulos-Marangopoulos The Death Penalty from a Criminological point of View	43
Nestor Kourakis The Abolition of the Death Penalty	58
Book Reviews	69
Criminological Chronicle	81
English Language Section	
Editorial	115
Summaries	118
The Activity of the Hellenic Society of Criminology in 1988	121
French Language Section	123

REVUE HELLENIQUE DE CRIMINOLOGIE

PUBLICATION DE LA SOCIETE HELLENIQUE DE CRIMINOLOGIE

CONSEIL D' ADMINISTRATION DE LA SOCIETE HELLENIQUE DE CRIMINOLOGIE

Alice YOTOPOULOS–MARANGOPOULOS	Président
Stergios ALEXIADIS	Vice–Président
Piérre KAKKALIS	Secrétaire Général
Paraskevi TSILIMIGAKI	Trésorier
Télémaque SERASSIS	Secrétaire
Jaques FARSEDAKIS	Membre .
Calliopi SPINELLI	Membre
Fotini TSALIKOGLOU	Membre
Dimitri TSAOUSSIS	Membre

COMITE DE REDACTION

Jacques FARSEDAKIS	Directeur de la Rédaction
Antoine MANGANAS	Directeur Associé
Telemaque SERASSIS	Rédacteur en chef

COMITE SCIENTIFIQUE

Stergios ALEXIADIS, Département de Droit, Université de Thessaloniki
Anthozoe CHAIDOU, Département de Sociologie, Ecole «Panteios».
Dimitri KALOGEROPOULOS, Centre National de Recherche Scientifique, Paris
Faculté de Droit, Université de Bruxelles
Aphrodite KOUKOUTSAKI, Département de Sociologie, Ecole «Panteios»
Nestor KOURAKIS, Département de Droit, Université d' Athènes
Alice MARANGOPOULOS, Département de Sociologie, Ecole «Panteios».
Jean PANOUSSIS, Département de Droit, Université de Thrace
Calliopi SPINELLI, Département de Droit, Université d' Athènes
Eugene TRIVIZAS, Département de Sociologie, Université de Reading
Fotini TSALIKOGLOU, Département de Sociologie, Ecole «Panteios».
Aglaia TSITSOURA, Conseil de l' Europe, Strasbourg / Faculté de Droit,
Université de Bruxelles

Publiée deux fois par an (juin et décembre)

Section de Criminologie, Département de Sociologie,
Ecole de Sciences Politiques «Panteios»,
Avenue Syngrou 136, GR-17671 Athènes.

REVUE HELLENIQUE DE CRIMINOLOGIE

PUBLICATION DE LA SOCIÉTÉ HELLENIQUE DE CRIMINOLOGIE

TABLE DES MATIÈRES

Jacques Farsédakis
Editorial

Denis Szabo
Tendances et déboires de la criminologie contemporaine 10

Maurice Cusson
De l' évolution pénale 31

Alice Yotopoulos-Marangopoulos
La peine de mort d'un point de vue criminologique 43

Nestor Kourakis
L' abolition de la peine de mort 58

Revue bibliographique 69

Chronique criminologique 81

Section en langue anglaise 113

Section en langue française

Editorial 125

Résumés 128

L' activité de la Société Hellénique de Criminologie en 1988. 130

Παρά τις αναπόφευκτες ελλείψεις του πρώτου τεύχους της Ελληνικής Επιθεώρησης Εγκληματολογίας, η υποδοχή που του επιφύλαξε το ελληνικό και διεθνές κοινό ήταν ενθουσιώδης και εγκωμιαστική. Όλοι όσοι συμβάλαμε σ' αυτή την έκδοση είμαστε γι' αυτό ιδιαίτερα συγκινημένοι και αισθανόμαστε την ανάγκη να καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για τη συνεχή βελτίωση του περιοδικού μας. Ευχαριστούμε θερμά όσους είχαν την καλωσύνη να εκφράσουν τις απόψεις τους και καλούμε όλους να μας βοηθήσουν με την εποικοδομητική κριτική τους και με τις συνεργασίες τους.

Στο δεύτερο αυτό τεύχος περιλαμβάνονται δύο άρθρα των καναδών εγκληματολόγων καθηγητών κκ. Denis Szabo, επιτίμου προέδρου της Διεθνούς Εταιρείας Εγκληματολογίας και Maurice Cusson, καθώς και δύο άρθρα Ελλήνων Εγκληματολόγων καθηγητών, της κυρίας Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Προέδρου της Ελληνικής Εταιρείας Εγκληματολογίας και του Ιδρύματος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του κ. Νέστορα Κουράκη.

Ο Denis Szabo, στο άρθρο του, επιχειρεί έναν παραλληλισμό μεταξύ των τάσεων ανάπτυξης της πριν από το 1960 κοινωνιολογίας κι εκείνων της πριν από το 1989 εγκληματολογίας. Διακρίνει τρεις γενικές τάσεις κατά την ανάπτυξη των κοινωνικών επιστημών στο διάστημα ενός αιώνα (1880-1980). Πρώτα - πρώτα, οι επιστημονικοί αυτοί κλάδοι καθίστανται ολοένα και λιγότερο ολιστικοί. Έχουν την τάση να περιορίζονται στα όρια ενός λόγου που κλείνεται στον εαυτό του και αυτοτροφοδοτείται. Βαίνοντας αντίθετα προς το αξίωμα του «ενιαίου κοινωνικού γεγονότος» που θα πρέπει να λαμβάνεται αναγκαίως υπόψη για την ερμηνεία των κοινωνικών φαινομένων, οδηγεί σε μιά πρώτη αντίφαση. Η ακρίβεια της περιγραφής αυξάνει την ίδια στιγμή που φτωχαίνει η ερμηνεία του. Έστερα, η ωφελιμιστική ή κανονιστική σκοπιμότητα της κοινωνιολογικής γνώσης επικυρώνεται σε σημείο που να καθίσταται προεξάρχουσα. Αλλ' αυτή η υποταγή στην ωφελιμιστική σκοπιμότητα προκαλεί μιά δεύτερη αντίφαση γιατί καθιερώνει μιά διαρκή σύγχυση μεταξύ της επιστημονικής, της νομικής και της πολιτικής τάξης που, όμως, έχουν η καθεμιά τους τη δική τους λογική. Αυτό εξηγεί και την περιορισμένη επίδραση των κοινωνικών επιστημών πάνω στη γνώση και τη διαχείριση των συγχρόνων κοινωνιών. Τέλος, παρά τις

όποιες συγκριτικές και ενοποιητικές τάσεις, οι κοινωνικές επιστήμες, τελικά, δείχνουν να εξαρτώνται από την ιστορική, θεσμική και πολιτισμική συγκυρία, μέσα στην οποία εξελίσσονται.

Στην Εγκληματολογία, αντίστοιχα, η ολιστική αναφορά χαρακτηρίζει την τάση προς τη διεπιστημονικότητα. Η όποια παραμέλησή της οδηγεί σε ανεπιστημονικές και επικίνδυνες υπεραπλουστεύσεις. Επίσης, η ιστορία της Εγκληματολογίας μπορεί να εξηγηθεί κάτω από την οπτική της σύγκρουσης διαφόρων λογικών, εκείνων του δικαίου, των επιστημών του ανθρώπου, της βιολογίας, της ιατρικής και, ιδιαίτερα, της ψυχιατρικής, αλλά και της πολιτικής επιστήμης. Κι αυτό γιατί η σπουδή της εγκληματικότητας και του ποινικού πεδίου προσφέρει έδαφος για μια προσέγγιση από τη σκοπιά της ωφελιμιστικής σκοπιμότητας. Τέλος, οι ιδιομορφίες στη λειτουργία του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης που παρατηρούνται από χώρα σε χώρα και που οφείλονται σε ιδιαιτερότητες, διαφορετικές παραδόσεις, κλπ., οδηγούν σε μια σημαντική αντίφαση, μια και, εξ ορισμού, οι κοινωνικές επιστήμες του ποινικού πεδίου τείνουν προς την παγκοσμιότητα.

Ο Maurice Cusson, από τη σκοπιά του, διαπιστώνει πως η ποινική εξέλιξη στις δυτικές χώρες, κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια, χαρακτηρίζεται από μιά σχετική ηπιότητα των ποινών, μιάν επέκταση του κρατισμού αναφορικά με την ποινή — μιάν αύξηση του ύψους της ποινής ανά κάτοικο, με ταυτόχρονη μείωση του ύψους της κατά αναφερόμενο έγκλημα, μιά προσπάθεια εκκαθάρισης του περισσεύματος των ποινικών υποθέσεων (λόγω του παρατηρούμενου υπερκορεσμού του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης), έναν υπερπληθυσμό και μιά κακή κατάσταση των φυλακών, μιάν ανάπτυξη των υποκατάστατων ποινών και έναν ολοένα και περισσότερο εντεινόμενο διάλογο πάνω στην ανασφάλεια των πολιτών. Τέλος, εξετάζει τους λόγους για τους οποίους, παρά την άνοδο της εγκληματικότητας, δεν αναπτύχθηκαν κινήσεις σημαντικές για τον έλεγχό της, ιδιαίτερα εκείνους που αναφέρονται στην κοινοτυπία ορισμένων εγκλημάτων κατά της παρουσίας και στην προς αυτά αύξηση της κοινωνικής ανοχής και στην ανάπτυξη και πρόοδο ιδεών αντίθετων προς την ποινική καταστολή.

Τα δύο άρθρα που ακολουθούν αποτελούν συμβολές των συγγραφέων που αναπτύχθηκαν μέσα στα πλαίσια εκδηλώσεως του ελληνικού τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας. Στο πρώτο απ' αυτά η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου αναφέρεται στη θανατική ποινή από εγκληματολογική σκοπιά. Εξετάζει αν η εσχάτη των ποινών είναι χρησιμη και αναγκαία και απαντά, με βάση διάφορες στατιστικές έρευνες, με επιχειρήματα βαδισμένα στην προσωπικότητα των δραστών βαρειών εγκλημάτων, αλλά και με παραδείγματα από τη ζωντανή πραγματικότητα, αρνητικά. Η θανατική ποινή εξαγριώνει, εξαχρειώνει και ωθεί σε μί-

μηση. Αναπτύσσονται, στη συνέχεια, και άλλοι λόγοι για τους οποίους θάπρεπε να αποκλείεται η επιβολή και εκτέλεσή της. Τέλος, επιχειρείται να δοθεί μία εξήγηση για τους λόγους για τους οποίους η θανατική ποινή, παρά τα όσα πιο πάνω αναπτύχθηκαν, επιβιώνει ως τις μέρες μας.

Στο επόμενο άρθρο, ο Νέστωρ Κουράκης εξετάζει από γεωγραφική και ιστορική άποψη τις παλιότερες εξελίξεις και τις σύγχρονες προοπτικές αναφορικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής και αναλύει τους λόγους της μακροβιότητάς της. Εξετάζει τη σημερινή κατάσταση και τονίζει την ολοένα αυξανόμενη σημασία που δίνεται στην αξία του ανθρώπου. Τέλος, αναφέρεται σε σφυγμομετρήσεις της κοινής γνώμης και σε έρευνες για τις σχετικές με τη θανατική ποινή αντιδράσεις του κοινού.

Το τεύχος συμπληρώνεται με τις παρουσιάσεις των νέων εκδόσεων, με βιβλιοκρισίες και με τα εγκληματολογικά χρονικά του εξαμήνου που διέρρευσε (και περιλαμβάνουν αναφορά στις εργασίες του 10ου Παγκοσμίου Συνεδρίου Εγκληματολογίας, της 18ης Διάσκεψης Εγκληματολογικών Ερευνών του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και στην ελληνική και διεθνή επιστημονική κίνηση).

Στα τεύχη της επόμενης χρονιάς — της 200ετηρίδας της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη, αλλά και του Διεθνούς Μαθήματος Εγκληματολογίας που έχει θέμα σχετικό και γίνεται για πρώτη φορά στον τόπο μας — ελπίζουμε η ύλη του περιοδικού μας να είναι πιο πλούσια και πιο ενδιαφέρουσα.

Ιάκωβος Ι. Φαρσεδάκης